

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om intressebevakningsfullmakt och lagen om förmyndarverksamhet

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om intressebevakningsfullmakt och lagen om förmyndarverksamhet (RP 69/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 15/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om intressebevakningsfullmakt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om intressebevakningsfullmakt (648/2007) 17, 18, 20 och 21 § som följer:

17 §

Jäv för fullmäktig

Fullmäktigen får inte företräda fullmaktsgivaren, om fullmaktsgivarens motpart är

- 1) fullmäktigen själv, fullmäktigens make eller någon som fullmäktigen företräder,
- 2) fullmäktigens eller dennes makes barn, barnbarn, syskon, förälder eller far- eller morförälder eller en sådan persons make, eller
- 3) fullmäktigens syskonbarn.

Med makar avses i 1 mom. äkta makar och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i något annat parförhållande i gemensamt hushåll. Med släktingar jämställs motsvarande halvsläktingar.

Fullmäktigen får inte heller företräda fullmaktsgivaren när fullmäktigens och fullmaktsgivarens intressen i saken kan bli motstridiga av någon annan än en i 1 mom. nämnd orsak.

Riksdagens svar RSv 167/2025 rd

18 §

Gåvor

Fullmäktigen får inte skänka bort egendom som tillhör fullmaktsgivaren, om inte något annat följer av 2 mom.

Fullmäktigen får ge en gåva på fullmaktsgivarens vägnar, om grunderna för gåvan har preciserats i fullmakten.

Trots vad som föreskrivs i 17 § är fullmäktigen behörig att på fullmaktsgivarens vägnar ge någon annan än sig själv en gåva som med hänsyn till omständigheterna är sedvanlig och av ringa ekonomisk betydelse, om den har preciserats på det sätt som avses i 2 mom.

20 §

Förhållandet till vissa bestämmelser om fullmakt i annan lagstiftning

Fullmäktigen är med stöd av intressebevakningsfullmakten behörig att sälja eller på annat sätt överlåta en fastighet, ansöka om inteckning eller en inskrivning som gäller en mottagare av ett elektroniskt pantbrev eller upplåta panträtt i en fastighet trots vad som föreskrivs i 2 kap. 3 § 1 mom., 4 kap. 1—3 §, 16 kap. 4 a § 1 mom. och 8 a § 2 mom. samt 17 kap. 1 § 2 mom. i jordabalken (540/1995).

Fullmäktigen har i ärenden som omfattas av intressebevakningsfullmakten rätt att ta emot en stämning trots vad som föreskrivs i 11 kap. 16 § 1 mom. i rättegångsbalken.

Bestämmelser i någon annan lag vilka begränsar en fullmakts giltighetstid tillämpas inte på en intressebevakningsfullmakt.

Bestämmelserna i 1—3 mom. tillämpas endast om något annat inte har förordnats särskilt i fullmakten.

21 §

Förordnande av en intressebevakare att sköta fullmäktigens uppgifter

Om fullmäktigen på grund av sjukdom eller jäv eller av någon annan orsak är tillfälligt förhindrad att sköta sitt uppdrag och fullmaktsgivaren inte har utsett en ersättare, kan tingsrätten eller, på fullmäktigens begäran, förmyndarmyndigheten förordna en intressebevakare att sköta fullmäktigens uppgifter. Intressebevakaren ska förordnas i enlighet med vad som i lagen om förmyndarverksamhet föreskrivs om förordnande av ställföreträdare för intressebevakaren. På en intressebevakare som förordnats att sköta fullmäktigens uppgifter tillämpas 14—20 § i denna lag. Till övriga delar tillämpas på denne vad som i lagen om förmyndarverksamhet föreskrivs om intressebevakare.

En i 1 mom. avsedd intressebevakares uppdrag upphör när fullmäktigen och intressebevakaren efter det att hindret har upphört tillsammans meddelar detta till den förmyndarmyndighet som avses i 29 §. Om fullmäktigen och intressebevakaren är av olika åsikt om huruvida uppdraget som intressebevakare har upphört, avgörs saken på ansökan av någondera av dem vid den tingsrätt som avses i 70 eller 71 § i lagen om förmyndarverksamhet.

Riksdagens svar RSv 167/2025 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en intressebevakningsfullmakt som har upprättats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas i stället för 20 § 1 mom. i denna lag de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, dock så, att om det i fullmakten uttryckligen har bestämts att fullmäktigen med stöd av intressebevakningsfullmakten får sälja eller på annat sätt överlåta fastigheten, ansöka om inteckning eller en inskrivning som gäller en mottagare av ett elektroniskt pantbrev eller upplåta panträtt i fastigheten, är fullmäktigen behörig att företräda fullmaktsgivaren i dessa rättshandlingar utan hinder av vad som föreskrivs i 2 kap. 3 § 1 mom., 4 kap. 1—3 §, 16 kap. 4 a § 1 mom. och 8 a § 2 mom. samt 17 kap. 1 § 2 mom. i jordabalken.

Vid bedömning av giltigheten av en sådan rättshandling som fullmäktigen eller en intressebevakare som med stöd av 21 § förordnats att sköta fullmäktigens uppgifter har företagit före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) 34 § 1 mom. 8 och 12 punkten samt 95 §, av dem 95 § sådan den lyder i lag 1135/2019,
ändras 4 § 1 mom., 32 § 3 mom., 34 § 1 mom. 3—5, 10, 11 och 13 punkten, 35 §, 39 § 2 mom., 66 och 66 a §, av dem 32 § 3 mom. och 34 § 1 mom. 11 punkten sådana de lyder i lag 649/2007, 34 § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag / , 34 § 1 mom. 13 punkten sådan den lyder i lagarna 1094/2017 och 230/2019, samt 66 och 66 a § sådana de lyder i lag 122/2011, samt
fogas till lagen en ny 34 a § som följer:

4 §

Intressebevakare för en minderårig är vårdnadshavarna, om inte något annat föreskrivs nedan. Domstolen kan dock i enlighet med detta kapitel skilja vårdnadshavaren från uppdraget att vara intressebevakare och vid behov förordna en annan person till intressebevakare för den minderåriga för att sköta dennes ekonomiska angelägenheter. Bestämmelser om vårdnad om minderåriga finns i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

32 §

En annan intressebevakare än en förälder som är vårdnadshavare för sitt minderåriga barn får inte heller företräda huvudmannen, om motparten är

1) intressebevakarens barns make eller intressebevakarens makes barn eller dennes make,

Riksdagens svar RSv 167/2025 rd

- 2) intressebevakarens eller dennes makes barnbarn, syskon, förälder eller far- eller morförälder eller make till någon av dessa personer,
 - 3) intressebevakarens syskonbarn.
-

34 §

Om inte något annat bestäms i lag, har intressebevakaren inte rätt att på huvudmannens vägnar utan förmyndarmyndighetens tillstånd

3) överlåta nyttjanderätten till fast eller annan i 1 punkten avsedd egendom för en längre tid än fem år,

4) uppta annat penninglån än studielån med statsborgen eller sådan kredit som beviljas med stöd av lagen om social kreditgivning (1133/2002) och inte heller ingå växelförbindelser eller ta ansvar för annans skuld,

5) börja idka näring för en minderårig huvudmans räkning, om det inte är fråga om att fortsätta tidigare idkad näring i ett dödsbo,

10) överlåta eller mot vederlag förvärva en bostadsrätt som avses i lagen om bostadsrättsbostäder (393/2021), eller aktier eller andelar som berättigar till besittning av en lägenhet eller någon annan del av en byggnad eller fastighet, med undantag för aktier och andelar som avses i 34 a § 1 mom. 5 punkten,

11) genom ett tidsbundet avtal överlåta nyttjanderätten till en lägenhet eller någon annan del av en byggnad eller fastighet vars besittning grundar sig på en bostadsrätt eller på aktier eller andelar som avses i 10 punkten för längre tid än fem år, och inte heller

13) bevilja penninglån.

34 a §

En intressebevakare har rätt att på huvudmannens vägnar utan förmyndarmyndighetens tillstånd

1) sätta in medel hos ett kreditinstitut som har koncession i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) förvärva obligationer som staten, landskapet Åland, en kommun eller en samkommun har emitterat,

3) förvärva värdepapper som är föremål för handel på en sådan börs som avses i 1 kap. 2 § 7 punkten i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017), på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 2 § 5 punkten i den lagen eller i ett sådant multilateralt system som avses i 1 kap. 2 § 4 punkten i den lagen,

4) förvärva andelar i placeringsfonder som är förenliga med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och som är registrerade i Finland, och i sådana utländska fondföretag som avses i 23 kap. 1 § 1 mom. i lagen om placeringsfonder (213/2019) och som i enlighet med 2 mom. i den paragrafen får marknadsföra sina andelar i Finland,

5) förvärva sådana aktier och andelar som i huvudsak medför rätt att erhålla nyttigheter eller tjänster som vanligen används i hushåll, om andelen inte är förenad med personligt ansvar för sammanslutningens skulder.

Riksdagens svar RSv 167/2025 rd

Intressebevakaren har rätt att på huvudmannens vägnar sätta in medel hos ett annat än i 1 mom. 1 punkten avsett kreditinstitut, förvärva andra än i 2—5 punkten avsedda finansiella instrument och andelar i sammanslutningar och förvärva kryptotillgångar, om förmyndarmyndigheten beviljar tillstånd för rättshandlingen eller om rättshandlingen genomförs i enlighet med en av förmyndarmyndigheten godkänd plan för förvaltningen av egendomen.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om förmyndarmyndighetens tillstånd tillämpas också vid placering av huvudmannens medel i investeringsobjekt genom en placeringsförsäkring.

35 §

Förmyndarmyndigheten kan bevilja tillstånd enligt 34 eller 34 a §, om den rättshandling eller åtgärd som tillståndsansökan avser är förenlig med huvudmannens intressen. I så fall ska det som föreskrivs i 37—41 § om förvaltningen av egendomen beaktas.

39 §

Övrig egendom, som inte används för huvudmannens underhåll eller andra behov, ska placeras på ett tillräckligt värdebeständigt sätt och så att den ger skälig avkastning. Bestämmelser om föräldrars underhållsansvar finns i lagen om underhåll för barn (704/1975).

66 §

Ett intressebevakaruppdrag ska införas i registret över förmynderskapsärenden även när förmyndarmyndigheten får kännedom om att

1) en minderårig är delägare i ett dödsbo och hans eller hennes andel i boets tillgångar utan avdrag för den avlidnas eller boets skulder överstiger 30 000 euro, eller

2) en minderårig har egendom som förvaltas av en intressebevakare och egendomen utan avdrag för den minderåriges skulder överstiger 30 000 euro.

Om särskilda skäl föreligger, ska intressebevakning för en minderårig införas i registret över förmynderskapsärenden även om egendomen eller beloppet av tillgångarna i dödsboandelen understiger det belopp som avses i 1 mom.

66 a §

Ett intressebevakaruppdrag som gäller en minderårig och som har införts i registret över förmynderskapsärenden med stöd av 66 §, kan avföras ur registret, om värdet på den minderåriges dödsboandel eller egendom enligt 1 mom. i den paragrafen varaktigt har sjunkit så att det är lika med eller lägre än 20 000 euro. Ett intressebevakaruppdrag kan dock inte avföras ur registret om egendomen har minskat på grund av åtgärder från intressebevakarens sida som inte är förenliga med den minderåriges intresse eller om det i övrigt finns särskilda skäl för att intressebevakaruppdraget ska kvarstå i registret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid avgörande av giltigheten av en sådan rättshandling som en intressebevakare har företagit före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Ett intressebevakaruppdrag som gäller en minderårig och som har införts i registret över förmynderskapsärenden med stöd av 66 § kan efter lagens ikraftträdande under de förutsättningar

Riksdagens svar RSv 167/2025 rd

som anges i 66 a § avföras ur registret, om värdet på den minderåriges dödsboandel eller egendom enligt 66 § 1 mom. understiger 30 000 euro.

Helsingfors 12.12.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare